

קול ההיתר עיסקא בארץ ישראל התורה קג

שהוא הוא המיקל בעיקר השאלה של ההת"ע בבנקים כנ"ל (אות כ"ג), וכך כותב בספרו (פ"מ סוס"ק כ"א): והרוצה להחמיר על עצמו שלא להתעסק עם הבנק בעסקים שיש בהם חשש ריבית בודאי שיש מקום לחומרא זו, ולא חומרא יתירה היא, ע"כ. ורבים מבני תורה המדקדקים במצוות מקפידים בזה, ולא לוקחים שום הלואה מהבנק, ונוזהרים מאוד לא לעשות אוברדרפט, או מנהלים חשבונותיהם בבנק-הדואר (BANK POST OFFICE) שאין שם שום הלואות. וכן כל מי שאין לו שום עסקים צריך להזהר בזה מאוד, כאמור.

אומרים בשם האדמו"ר מסוכוטשוב זצ"ל בעל האבני נזר, למה הלומדים מתקשים בסוגיא דריבית ובפרק איזהו נשך יותר משאר סוגיות קשות בש"ס, משום שכל כך נכשלים באיסור זה, עד שרוח הטומאה שורה עלינו ומקשה את ההבנה בענינים אלה. הקב"ה יצילנו מאיסור ריבית ומאבק ריבית, ויאיר עינינו בתורתו, אמן.

* * *

מכתב הגאון ר' שמחה זעליג ריגר זצ"ל דיין ומו"צ דק"ק בריסק

ברכה מרובה לכבוד הרה"ג מוהר"ר

בדבר הקאפערטיוו שרוב הבעלים גוים ומיעוט ישראלים וקונים חלב מנכרים ועושים מהם חמאה, אם הוא נקרא חמאת נכרי ומותר במקום שנוהגים היתר בחמאת נכרי, או אסור בשביל חלב הישראלים והוי כישראל שקנה חלב נכרי ועשה ממנה חמאה דאסור. נ"ל כיון דבכל שותפות כל ההנהגה רק כפי דעת הרוב, ואין דעת המיעוט מכרעת כלל, ואין תלוי כלל בדעת הישראלים המיעוט אם לקנות החלב או לא, נמצא כי הקונים הם הנכרים והישראלים הם רק שותפים למעות הריוח אבל לא להחלב ולהחמאה, ואם יבקשו לתת להם חלב כפי חלקם, אין השותפים מחויבים לתת להם רק מעות, כי כן הוא המובן של שותפות הקאפערטיוו, אין זה נקרא רק חמאת נכרי.

בדבר המעות שהניח בבאנק אמעריקני שרוב בעלי האקציות הם גוים ומיעוט ישראלים, אם מותר כעת לקחת הרבית שעלה על ממונו. הנה שמעתי שהגאון ר' יוסף שאול זצ"ל בספר שואל ומשיב מתיר, גם שמעתי מהרב ר' ליפא דארקין ז"ל שהגאון ר' יוסף שאול הוכיח להגאון בעל קיצור שלחן ערוך על שכתב לאיסור, ואין הספר מצוי אצלנו לדעת טעמו. ואחשוב כי גם בזה הטעם כי המיעוט אין להם חלק רק בשכר והפסד וגם בהפסד הוא רק כי הרוב יוכל לתבוע חלקם בהפסד, אבל המלוה אינו מלוה רק להפירמא שהיא מתנהגת על פי דעת הרוב והם גוים, וגם כמדומה כי הרשות להרוב לסלק את המיעוט מהבאנק בעל כרחם ולשלם להם חלקם, נמצא כי אינו מלוה רק להפירמא להרוב שהם גוים והפירמא היא שלהם. ויתברך כת"ר נ"י בכל טוב וברכה והעליון יצליחו לעלות מעלה מעלה במעלות התורה והיראה ויצליח בכל עניניו.

שמחה זעליג מו"ץ פה בריסק